

Rada
Evropské unie

**Brusel 25. listopadu 2016
(OR. en)**

12504/16

**Interinstitucionální spis:
2016/0297 (NLE)**

**COLAC 76
CFSP/PESC 753**

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: Dohoda o politickém dialogu a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kubánskou republikou na straně druhé

DOHODA O POLITICKÉM DIALOGU A SPOLUPRÁCI
MEZI EVROPSKOU UNIÍ
A JEJÍMI ČLENSKÝMI STÁTY NA JEDNÉ STRANĚ
A KUBÁNSKOU REPUBLIKOU NA STRANĚ DRUHÉ

BELGICKÉ KRÁLOVSTVÍ,

BULHARSKÁ REPUBLIKA,

ČESKÁ REPUBLIKA,

DÁNSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO,

ESTONSKÁ REPUBLIKA,

IRSKO,

ŘECKÁ REPUBLIKA,

ŠPANĚLSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

FRANCOUZSKÁ REPUBLIKA,

CHORVATSKÁ REPUBLIKA,

ITALSKÁ REPUBLIKA,

KYPERSKÁ REPUBLIKA,

LOTYŠSKÁ REPUBLIKA,

LITEVSKÁ REPUBLIKA,

LUCEMBURSKÉ VELKOVÉVODSTVÍ,

MAĎARSKO,

REPUBLIKA MALTA,

NIZOZEMSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

RAKOUSKÁ REPUBLIKA,

POLSKÁ REPUBLIKA,

PORTUGALSKÁ REPUBLIKA,

RUMUNSKO,

REPUBLIKA SLOVINSKO,

SLOVENSKÁ REPUBLIKA,

FINSKÁ REPUBLIKA,

ŠVÉDSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÉ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA,

smluvní strany Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, dále jen „členské státy Evropské unie“, a

EVROPSKÁ UNIE

na jedné straně a

KUBÁNSKÁ REPUBLIKA, dále jen „Kuba“,

na straně druhé,

S OHLEDEM NA přání stran upevnit a prohloubit jejich vazby posílením politického dialogu, spolupráce a hospodářských a obchodních vztahů, v duchu vzájemné úcty a rovnosti;

ZDŮRAZŇUJÍCE význam, který přikládají posílení politického dialogu o dvoustranných a mezinárodních otázkách;

ZDŮRAZŇUJÍCE svoji ochotu spolupracovat v rámci mezinárodních fór na řešení otázek společného zájmu;

MAJÍCE NA PAMĚTI svůj závazek dále podporovat strategické partnerství založené mezi Evropskou unií a Latinskou Amerikou a Karibikem a společnou strategií partnerství mezi Karibikem a EU a s ohledem na vzájemné výhody regionální spolupráce a integrace;

ZNOVU POTVRZUJÍCE respektování svrchovanosti, územní celistvosti a politické nezávislosti Kubánské republiky;

ZNOVU POTVRZUJÍCE svůj závazek posílit účinnou mnohostrannost a úlohu Organizace spojených národů, jakož i svoji oddanost všem zásadám a cílům zakotveným v Chartě Organizace spojených národů;

ZNOVU POTVRZUJÍCE svoji úctu k všeobecným lidským právům, jak jsou stanovena ve Všeobecné deklaraci lidských práv a dalších relevantních mezinárodních nástrojích týkajících se lidských práv;

PŘIPOMÍNÁJÍCE svoji oddanost uznávaným zásadám demokracie, řádné správy věcí veřejných a právního státu;

ZNOVU POTVRZUJÍCE svůj závazek podporovat mezinárodní mír a bezpečnost a mírové urovnávání sporů, v souladu se zásadami spravedlnosti a mezinárodního práva;

S OHLEDEM NA svoji oddanost mezinárodním závazkům v oblasti odzbrojování a nešíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, jakož i spolupráci v uvedené oblasti;

S OHLEDEM NA své odhodlání bojovat proti nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi a jejich hromadění, plně v souladu se závazky vyplývajícími z mezinárodních nástrojů, a spolupracovat v uvedené oblasti;

POTVRZUJÍCE své odhodlání bojovat proti všem formám diskriminace, včetně diskriminace na základě rasy, barvy pleti nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace, a vymýtit je;

PODTRHUJÍCE svoji oddanost inkluzivnímu a udržitelnému rozvoji a společnému úsilí o dosažení cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030;

UZNÁVAJÍCE status Kuby jakožto rozvojové ostrovní země a s ohledem na příslušné úrovně rozvoje stran;

UZNÁVAJÍCE důležitost rozvojové spolupráce pro rozvojové země, pro jejich trvalý růst a udržitelný rozvoj a pro plné dosažení rozvojových cílů dohodnutých na mezinárodní úrovni;

NA ZÁKLADĚ zásady sdílené odpovědnosti a s přesvědčením o nezbytnosti zamezit výrobě a užívání nedovolených drog a obchodování s nimi;

PŘIPOMÍNÁJÍCE své odhodlání bojovat proti korupci, praní peněz, organizované trestné činnosti, obchodování s lidmi a převaděčství migrantů;

UZNÁVAJÍCE potřebu posílené spolupráce v oblasti podpory spravedlnosti, bezpečnosti občanů a migrace;

VĚDOMY SI potřeby podporovat cíle této dohody prostřednictvím dialogu a spolupráce se všemi relevantními zúčastněnými stranami, v příslušných případech včetně včetně orgánů regionální a místní správy, občanské společnosti a soukromého sektoru a soukromého sektoru;

PŘIPOMÍNÁJÍCE své mezinárodní závazky týkající se sociálního rozvoje, včetně v oblastech vzdělávání, zdraví a pracovních práv, jakož i mezinárodní závazky týkající se životního prostředí;

ZNOVU POTVRZUJÍCE svrchované právo států ve vztahu k jejich přírodním zdrojům a jejich odpovědnost za ochranu životního prostředí v souladu s jejich vnitrostátními právními předpisy, zásadami mezinárodního práva a deklarací konference OSN o udržitelném rozvoji;

ZNOVU POTVRZUJÍCE význam, jenž strany přisuzují zásadám a pravidlům, kterými se řídí mezinárodní obchod, obsaženým zejména v Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace ze dne 15. dubna 1994 a v mnohostranných dohodách připojených k uvedené dohodě, a potřebě jejich transparentního a nediskriminačního provádění;

ZNOVU ZDŮRAŽŇUJÍCE svůj nesouhlas s jednostrannými donucovacími opatřeními, která mají extraterritoriální účinek, v rozporu s mezinárodním právem a zásadami volného obchodu, a jsouce odhodlány podporovat jejich zrušení;

KONSTATUJÍCE, že pokud se strany rozhodnou v rámci této dohody uzavřít zvláštní dohody v oblasti svobody, bezpečnosti a práva, které budou uzavřeny Unií podle hlavy V části třetí Smlouvy o fungování Evropské unie, nebudou ustanovení těchto budoucích dohod závazná pro Spojené království ani Irsko, ledaže Evropská unie spolu se Spojeným královstvím nebo Irskem, pokud jde o jejich příslušné předchozí dvoustranné vztahy, informuje Kubu, že Spojené království nebo Irsko jsou těmito dohodami vázány jako součást Unie v souladu s Protokolem č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeným ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie. Podobně i jakákoli následná vnitřní opatření Evropské unie přijatá v souladu s hlavou V třetí části Smlouvy o fungování Evropské unie za účelem provedení této dohody nebudou závazná pro Spojené království nebo Irsko, pokud v souladu s protokolem č. 21 neoznámí své přání účastnit se takových opatření či je přijmout. Konstatujíce rovněž, že by tyto budoucí dohody nebo tato následná vnitřní opatření Evropské unie spadaly do působnosti Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného k uvedeným Smlouvám,

SE DOHODLY TAKTO:

ČÁST I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 1

Zásady

1. Strany potvrzují, že se zavázaly k úsilí o vytvoření silného a účinného mnohostranného systému a k plnému respektování a dodržování mezinárodního práva a cílů a zásad zakotvených v Chartě Organizace spojených národů (dále jen „Charta OSN“).
2. Stejně tak považují za zásadní aspekt této dohody svůj závazek k základům položeným pro vztahy mezi Evropskou unií a Kubou, které se zaměřují na rovnost, vzájemnost a vzájemný respekt.
3. Strany se dohodly, že všechna opatření podle této dohody se provádějí v souladu s jejich ústavními zásadami, právními rámci, právními předpisy, normami a jinými předpisy, jakož i příslušnými mezinárodními nástroji, jichž jsou stranami.
4. Strany potvrzují svůj závazek podporovat udržitelný rozvoj, který je hlavní zásadou provádění této dohody.

5. Respektování demokratických zásad a jejich podpora, dodržování všech lidských práv a základních svobod, jak jsou stanoveny ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v základních mezinárodních nástrojích pro lidská práva a v jejich opčních protokolech, jež se na strany vztahují, a dodržování právního státu tvoří základní prvek této dohody.

6. V rámci své spolupráce strany uznávají, že všechny národy mají právo svobodně si určit svůj politický systém a svobodně se hospodářsky, sociálně a kulturně rozvíjet.

ČLÁNEK 2

Cíle

Strany se dohodly, že cílem této dohody je:

- a) upevnit a posílit stávající vztahy mezi stranami v oblastech politického dialogu, spolupráce a obchodu na základě vzájemného respektu, vzájemnosti, společného zájmu a respektování svrchovanosti stran;
- b) podpořit postup modernizace hospodářství a společnosti na Kubě poskytnutím komplexního rámce pro dialog a spolupráci;

- c) zapojit se do dialogu zaměřeného na výsledek na základě mezinárodního práva za účelem posílení dvoustranné spolupráce a vzájemného zapojení se v rámci mezinárodních fór, zejména Organizace spojených národů, s cílem posílit lidská práva a demokracii, dosáhnout udržitelného rozvoje a skoncovat s diskriminací ve všech jejích podobách;
- d) podporovat úsilí o splnění cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030;
- e) podporovat obchodní a hospodářské vztahy v souladu s pravidly a zásadami, kterými se řídí mezinárodní obchod, jak jsou stanoveny v dohodách Světové obchodní organizace (WTO);
- f) posílit regionální spolupráci v regionech Karibiku a Latinské Ameriky s cílem pokud možno rozvíjet regionální reakce na regionální a globální problémy a podporovat udržitelný rozvoj regionu;
- g) šířit porozumění prostřednictvím podpory navazování kontaktů, dialogu a spolupráce mezi společnostmi Kuby a zemí EU, a to na všech úrovních.

ČÁST II

POLITICKÝ DIALOG

ČLÁNEK 3

Cíle

Strany se dohodly, že povedou politický dialog. Uvedený dialog má za cíl:

- a) posílit politické vztahy a podporovat výměnu a vzájemné porozumění v otázkách společného zájmu a významu;
- b) umožnit rozsáhlou výměnu názorů a informací mezi stranami o postojích v rámci mezinárodních fór a podporovat vzájemnou důvěru při současném vymezení a posilování společných přístupů, kdykoli to bude možné;
- c) posílit Organizaci spojených národů jakožto základní prvek mnohostranného systému ve světle Charty OSN a mezinárodního práva, tak aby byla tato organizace schopna účinně řešit globální výzvy;
- d) dále podporovat strategické partnerství mezi Evropskou unií a Společenstvím latinskoamerických a karibských států (CELAC).

ČLÁNEK 4

Oblasti a podmínky

1. Strany se dohodly, že politický dialog se bude uskutečňovat v pravidelných intervalech na úrovni vyšších úředníků a politiků a bude zahrnovat všechny aspekty společného zájmu na regionální nebo mezinárodní úrovni. Na otázkách, jimiž se má politický dialog zabývat, se strany předem dohodnou.
2. Politický dialog mezi stranami slouží k ujasnění zájmů a stanovisek obou stran a usiluje o vytvoření společného základu pro iniciativy dvoustranné spolupráce nebo vícestranná opatření v oblastech, které jsou stanoveny v této dohodě a v dalších dohodách, jež by mohly být doplněny na základě dohody mezi stranami.
3. Strany na základě vzájemné dohody naváží dialogy specificky zaměřené na požadované oblasti.

ČLÁNEK 5

Lidská práva

Strany se dohodly, že v rámci obecného politického dialogu naváží dialog o lidských právech s cílem posílit praktickou spolupráci mezi stranami na mnohostranné i dvoustranné úrovni. Pořad jednání pro každé zasedání v rámci dialogu bude předmětem dohody stran, bude odrážet jejich zájmy a bude se vyváženým způsobem týkat občanských a politických práv i hospodářských, sociálních a kulturních práv.

ČLÁNEK 6

Nedovolený obchod s ručními palnými a lehkými zbraněmi a s jinými konvenčními zbraněmi

1. Strany uznávají, že nedovolená výroba, převod a šíření ručních palných a lehkých zbraní včetně střeliva a jejich nadměrné hromadění, nedostatečná správa, nepřiměřeně zajištěné sklady a nekontrolované šíření představují i nadále vážnou hrozbu pro mezinárodní mír a bezpečnost.
2. Strany se dohodly, že budou dodržovat a v plném rozsahu plnit své povinnosti a závazky, jež pro ně v této oblasti vyplývají z příslušných mezinárodních dohod a rezolucí OSN, jakož i z jiných mezinárodních nástrojů, které jako rámec uznávají Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech.
3. Strany znovu potvrzují přirozené právo na sebeobranu podle článku 51 Charty OSN a dále znovu potvrzují právo každého státu vyrábět, dovážet a držet ruční palné a lehké zbraně za účelem obrany a národní bezpečnosti a schopnosti účastnit se operací k udržení míru v souladu s Chartou OSN a na základě rozhodnutí každé ze stran.

4. Strany uznávají význam systémů vnitřní kontroly pro převod konvenčních zbraní v souladu s mezinárodními nástroji uvedenými v odstavci 2. Strany uznávají význam odpovědného uplatňování těchto kontrol jako příspěvek k mezinárodnímu míru a míru v regionu, bezpečnosti a stabilitě, ke zmírnění lidského utrpení a při předcházení nedovolenému obchodu s konvenčními zbraněmi nebo jejich odklonu ve prospěch neoprávněných příjemců.

5. Strany se dále dohodly, že budou spolupracovat na dvoustranné, regionální a mezinárodní úrovni a zajistí koordinaci, vzájemné doplňování a součinnost ve svém úsilí o zajištění existence příslušných právních a správních předpisů a postupů nezbytných k provádění účinné kontroly výroby, vývozu, dovozu, převodů či následných převodů ručních palných a lehkých zbraní a dalších konvenčních zbraní a k prevenci, potírání a vymýcení nedovoleného obchodu se zbraněmi, což přispěje k zachování mezinárodního míru a bezpečnosti. Strany se dohodly, že naváží pravidelný politický dialog, který bude tento závazek doplňovat a upevňovat, přičemž zohlední povahu, rozsah a objem nedovoleného obchodu se zbraněmi za každou stranu.

ČLÁNEK 7

Odzbrojení a nešíření zbraní hromadného ničení

1. Strany znovu potvrzují svůj závazek v oblasti obecného a úplného odzbrojení a zastávají názor, že šíření jaderných, chemických a biologických zbraní a jejich nosičů směrem ke státním i nestátním aktérům, představuje jednu z nejzávažnějších hrozeb pro mezinárodní mír, stabilitu a bezpečnost.

2. Strany berou na vědomí prohlášení, kterým se Latinská Amerika a Karibik vyhlásují za zónu míru, jehož součástí je závazek států uvedeného regionu podporovat jaderné odzbrojení, jakož i status Latinské Ameriky a Karibiku jako zóny bez jaderných zbraní.
3. Strany se dohodly, že budou spolupracovat a přispívat k mezinárodnímu úsilí o odzbrojení, nešíření zbraní hromadného ničení ve všech jeho podobách a jejich nosičů a o vnitrostátní kontroly vývozu zbraní prostřednictvím plného dodržování a vnitrostátního provádění svých stávajících povinností v rámci mezinárodních smluv a dohod o odzbrojení a nešíření, jakož i dalších mezinárodních povinností, jež se na strany vztahují, a zásad a norem mezinárodního práva.
4. Strany se dohodly, že toto ustanovení představuje základní prvek této dohody.
5. Strany se dále dohodly, že si budou vyměňovat názory a spolupracovat s cílem přijmout opatření k možnému podpisu a ratifikaci případných relevantních mezinárodních nástrojů nebo k přistoupení k těmto nástrojům a provádět a plně dodržovat nástroje, jichž jsou smluvními stranami.
6. Strany se dohodly, že naváží pravidelný dialog provázející jejich spolupráci v této oblasti.

ČLÁNEK 8

Boj proti terorismu ve všech podobách a projevech

1. Strany znovu potvrzují důležitost předcházení terorismu a boje proti němu ve všech jeho podobách a projevech a dohodly se, že budou budou spolupracovat při výměně zkušeností a informací při plném dodržování zásad Charty OSN, právního státu a mezinárodního práva, včetně mezinárodního práva v oblasti lidských práv a humanitárního práva, a při zohlednění globální strategie OSN pro boj proti terorismu obsažené v rezoluci Valného shromáždění OSN č. 60/288 ze dne 8. září 2006 a jejích pravidelných revizí.

2. Strany tak činí zejména:

- a) v rámci provádění příslušných rezolucí OSN a ratifikace a provádění všeobecných právních nástrojů pro boj proti terorismu a dalších právních nástrojů významných pro strany;
- b) prostřednictvím spolupráce při výměně informací o teroristických skupinách a jejich podpůrných sítích v souladu s mezinárodním právem a svými příslušnými právními předpisy;
- c) prostřednictvím spolupráce při výměně názorů na prostředky, metody a osvědčené postupy boje proti terorismu a proti podněcování k teroristickým činům, mimo jiné v oblastech techniky a odborné přípravy a v souvislosti s předcházením terorismu;

- d) prostřednictvím spolupráce na posílení mezinárodního konsensu ohledně boje proti terorismu, financování terorismu a jeho normativního rámce a na co nejrychlejší dosažení dohody o všeobecné úmluvě o mezinárodním terorismu, která by byla doplněním stávajících nástrojů OSN a dalších mezinárodních nástrojů na potírání terorismu, jichž jsou smluvními stranami;
- e) podporou spolupráce mezi členskými státy OSN za účelem účinného provádění globální strategie OSN pro boj proti terorismu jako celku prostřednictvím všech vhodných prostředků.

ČLÁNEK 9

Závažná trestná činnost s mezinárodním dosahem

1. Strany opětovně potvrzují, že nejzávažnější trestné činy, které znepokojují celé mezinárodní společnosti, by neměly zůstat nepotrestány a že jejich stíhání by mělo být zajištěno prostřednictvím opatření na vnitrostátní nebo případně na mezinárodní úrovni, a to i na úrovni Mezinárodního trestního soudu.
2. Strany znovu zdůrazňují význam spolupráce s odpovídajícími soudy a tribunály v souladu se svými právními předpisy a příslušnými mezinárodními závazky.
3. Strany se dohodly, že účel a zásady Charty OSN a mezinárodního práva mají zásadní význam pro účinnou a spravedlivou mezinárodní trestní jurisdikci doplňující vnitrostátní systémy soudnictví.

4. Strany se dohodly, že budou spolupracovat s cílem posílit právní rámec zaměřený na prevenci a postihování nejzávažnějších trestných činů, které znepokojují mezinárodní společenství, mimo jiné prostřednictvím sdílení zkušeností a budování kapacit v oblastech, na nichž se vzájemně dohodly.

ČLÁNEK 10

Jednostranná donucovací opatření

1. Strany si budou vyměňovat názory na donucovací opatření jednostranné povahy s extraterritoriálním účinkem, která jsou v rozporu s mezinárodním právem a všeobecně přijímanými pravidly mezinárodního obchodu, jimiž jsou obě strany dotčeny a jež jsou používána jako prostředek k vyvíjení politického a ekonomického tlaku proti státům a ovlivňují svrchovanost jiných států.
2. Strany povedou pravidelný dialog o uplatňování těchto opatření a o prevenci a zmírňování jejich dopadů.

ČLÁNEK 11

Boj proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů

1. S cílem určit oblasti a stanovit přístupy pro společná opatření si strany budou vyměňovat názory na prevenci převaděčství migrantů a obchodování s lidmi a boj proti těmto činnostem ve všech jejich podobách a na zajištění ochrany obětí v souladu s Chartou OSN a relevantními mezinárodními nástroji, zejména s Úmluvou Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, Protokolem o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, a Protokolem proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, jakož i s globálním akčním plánem OSN pro boj proti obchodování s lidmi přijatým Valným shromážděním OSN v rezoluci č. 64/293.
2. Strany se zaměří zejména na:
 - a) podporu právních předpisů a politik, jež jsou v souladu s ustanoveními Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, Protokolu o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, a Protokolu proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky;
 - b) osvědčené postupy a činnosti, které mají pomoci identifikovat, zadržet a stíhat zločinecké sítě, které se podílejí na převaděčství migrantů a obchodování s lidmi, a podporovat oběti těchto trestných činů.

ČLÁNEK 12

Boj proti výrobě a užívání nedovolených drog a obchodování s těmito drogami

1. Strany znovu potvrzují důležitost výměny názorů a osvědčených postupů za účelem určení oblastí a vymezení přístupů pro společná opatření k předcházení výrobě a užívání nedovolených látek ve všech podobách, včetně nových psychoaktivních látek, a obchodování s těmito látkami v souladu s Chartou OSN a příslušnými mezinárodními nástroji, zejména třemi hlavními úmluvami OSN o kontrole drog z let 1961, 1971 a 1988, politickým prohlášením a prohlášením o hlavních zásadách pro snížení poptávky po drogách schváleným v červnu 1998 Valným shromážděním OSN na zvláštním zasedání věnovanému drogám, politickým prohlášením a akčním plánem přijatým skupinou na nejvyšší úrovni v březnu 2009 na 52. zasedání Komise OSN pro narkotika a závěrečným dokumentem přijatým v dubnu 2016 na zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN věnovaném drogové problematice ve světě.
2. Strany rovněž usilují o spolupráci s dalšími zeměmi na snížení výroby nedovolených látek a obchodování s nimi, a to plně v souladu s mezinárodním právem, svrchovaností států a zásadou společné a sdílené odpovědnosti.

ČLÁNEK 13

Boj proti rasové diskriminaci, xenofobii a související nesnášenlivosti

1. Strany se zavázaly k celosvětovému boji proti rasismu, rasové diskriminaci, xenofobii a související nesnášenlivosti, mimo jiné prostřednictvím všeobecné ratifikace a provádění Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace.

2. V této souvislosti si budou vyměňovat osvědčené postupy v oblasti strategií a politik na podporu boje proti rasové diskriminaci, xenofobii a související nesnášenlivosti, zejména v oblasti provádění Durbanské deklarace a akčního programu, a to na území stran i na celosvětové úrovni.
3. Strany si budou rovněž vyměňovat názory ohledně nejúčinnějších způsobů naplňování cílů mezinárodní dekády OSN pro osoby afrického původu na období 2015 až 2024.
4. Strany zohlední možnost podniknout kroky v rámci Organizace spojených národů a dalších fór za účelem boje proti rasové diskriminaci.

ČLÁNEK 14

Udržitelný rozvoj

1. Strany vítají Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 a její cíle udržitelného rozvoje, jež přijalo Valné shromáždění OSN, a zavazují se k úsilí o jejich naplnění na vnitrostátní i na mezinárodní úrovni.
2. Dohodly se na významu vymýcení chudoby ve všech jejích podobách a dosažení udržitelného rozvoje v jeho hospodářském, sociálním a environmentálním rozměru vyváženým a integrovaným způsobem. Za tímto účelem znovu potvrzují svůj závazek provést Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 v souladu se svými schopnostmi a okolnostmi.

3. Strany uznávají, že k úspěšnému dosažení udržitelného rozvoje je zapotřebí provést všech sedmáct cílů udržitelného rozvoje stanovených v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030. Dohodly se, že si budou vyměňovat názory ohledně nejlepších způsobů spolupráce za účelem splnění cílů udržitelného rozvoje, mimo jiné prostřednictvím:

- a) podpory vymýcení chudoby, hladu, negramotnosti a špatného zdravotního stavu a zajištěním trvalého, inkluzivního a udržitelného hospodářského růstu pro všechny;
- b) upřednostňování společných řešení všech problémů v oblasti životního prostředí, včetně změny klimatu, a podporou udržitelného řízení a využívání vodních zdrojů, moří a suchozemských ekosystémů;
- c) spolupráce za účelem posílení postavení žen, snížení nerovností v jednotlivých zemích i mezi nimi, usnadnění přístupu ke spravedlnosti pro všechny a vytvoření odpovědných, účinných a inkluzivních institucí na všech úrovních.

4. Strany se dohodly, že zahájí dialog specificky zaměřený na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 s cílem určit způsoby, jak zlepšit vzájemnou praktickou spolupráci v rámci obecného politického dialogu. Pořad jednání pro každé zasedání v rámci dialogu bude předmětem dohody stran.

5. Strany se zavazují k posilování globálního partnerství pro rozvoj, podpoře soudržnosti politik na všech úrovních a k vytvoření komplexního inovativního přístupu pro mobilizaci a účinné využívání všech dostupných veřejných, soukromých, vnitřních a mezinárodních zdrojů podle akčního programu financování pro rozvoj přijatého v Addis Abebě.

6. Strany uznávají potřebu pravidelně sledovat a přezkoumávat Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 a akční program financování pro rozvoj z Addis Abeby, a to na celosvětové úrovni v rámci politického fóra OSN na vysoké úrovni pro udržitelný rozvoj, včetně prostředků provádění, jakož i případně na vnitrostátní a regionální úrovni.

7. Smluvní strany znovu potvrzují, že je zapotřebí, aby všechny rozvinuté země poskytovaly 0,7 % svého hrubého národního důchodu na oficiální rozvojovou pomoc a aby rozvíjející se ekonomiky a země s vyššími středními příjmy stanovily cíle pro zvyšování mezinárodních veřejných finančních prostředků, které poskytují.

ČÁST III

SPOLUPRÁCE A DIALOG O ODVĚTVOVÝCH POLITIKÁCH

HLAVA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 15

Cíle

1. Obecným cílem spolupráce a dialogu o odvětvových politikách v rámci této dohody je prostřednictvím poskytnutí zdrojů, mechanismů, nástrojů a postupů posílit dvoustranné vztahy mezi Evropskou unií a Kubou.
2. Strany se dohodly na tom, že budou:
 - a) provádět opatření ke spolupráci, která doplňují úsilí Kubu o její hospodářský a sociálně udržitelný rozvoj v oblastech, jež jsou určeny jako prioritní a jsou stanoveny v hlavách I až VI této části;

- b) podporovat inkluzivní udržitelný rozvoj posilováním vzájemných vazeb mezi hospodářským růstem, vytvářením pracovních míst, sociální soudržností a sociální ochranou a ochranou životního prostředí;
- c) účinnými opatřeními ke spolupráci přispívat ke splnění cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030;
- d) podporovat vzájemnou důvěru pravidelnou výměnou názorů a určením oblastí pro spolupráci v globálních otázkách, na nichž mají zájem obě strany.

ČLÁNEK 16

Zásady

1. Spolupráce podporuje a doplňuje úsilí stran o provádění priorit stanovených jejich vlastními rozvojovými politikami a strategiemi.
2. Spolupráce je výsledkem dialogu mezi stranami.
3. Činnosti v rámci spolupráce probíhají na dvoustranné i na regionální úrovni a vzájemně se doplňují tak, aby podporovaly cíle stanovené v této dohodě.
4. Strany podporují účast všech relevantních aktérů ve svých rozvojových politikách a na své spolupráci, jak je stanoveno v této dohodě.

5. Strany zvýší účinnost své spolupráce využíváním společně dohodnutých rámců při zohlednění mezinárodních závazků sjednaných na mnohostranném základě. Podporují harmonizaci, sladění a koordinaci mezi dárci a plnění vzájemných povinností spojených s prováděním činností v rámci spolupráce.
6. Strany se dohodly, že při navrhování činností v rámci spolupráce zohlední své rozdílné úrovně rozvoje.
7. Strany se dohodly, že zajistí transparentní a odpovědné řízení finančních zdrojů vyčleněných na dohodnutá opatření.
8. Strany se dohodly, že spolupráce podle této dohody musí být v souladu s jejich postupy zavedenými pro tento účel.
9. Spolupráce se zaměří na dosažení udržitelného rozvoje a zvýšení vnitrostátních, regionálních a místních kapacit za účelem dosažení dlouhodobé udržitelnosti.
10. Spolupráce zohlední všechny průřezové otázky.

ČLÁNEK 17

Dialog o odvětvových politikách

1. Strany usilují o vedení dialogu o odvětvových politikách v oblastech společného zájmu. Tento dialog by mohl zahrnovat:
 - a) výměnu informací o formulování politik a plánování v dotčených odvětvích;
 - b) výměnu názorů ohledně harmonizace právního rámce stran s mezinárodními pravidly a normami a ohledně provádění těchto pravidel a norem;
 - c) sdílení osvědčených postupů v oblasti formulování odvětvových politik, koordinace a řízení politik nebo specifických problémů jednotlivých odvětví.
2. Strany usilují o to, aby svůj dialog o odvětvových politikách podle potřeby podepřely konkrétními opatřeními ke spolupráci.

ČLÁNEK 18

Podmínky a postupy spolupráce

1. Strany se dohodly, že svoji spolupráci budou rozvíjet v souladu s těmito podmínkami a postupy:

- a) technická a finanční pomoc, dialog a výměna názorů a informací jako prostředek přispívající k provádění cílů této dohody;
- b) rozvoj jejich dvoustranné spolupráce na základě dohodnutých priorit podporující a doplňující rozvojové strategie a politiky Kuby;
- c) podpora účasti Kuby v programech regionální spolupráce EU;
- d) podpora účasti Kuby v programech tematické spolupráce EU;
- e) podpora účasti Kuby jako přidruženého partnera v rámcových programech Evropské unie;
- f) podpora spolupráce v oblastech společného zájmu mezi stranami a se třetími zeměmi;
- g) podpora inovativních modalit a nástrojů pro spolupráci a financování za účelem zlepšení účinnosti spolupráce;

h) další hledání praktických možností spolupráce v jejich společném zájmu.

2. Evropská unie informuje Kubu o nových mechanismech a nástrojích, pro něž by Kuba mohla být způsobilá.

3. Humanitární pomoc EU bude poskytována na základě společně stanovených potřeb a v souladu s humanitárními zásadami, dojde-li k přírodním nebo jiným katastrofám.

4. Strany společně zavedou pružné pracovní postupy, aby byla zaručena efektivnost a účinnost spolupráce. Tyto pracovní postupy by mohly podle potřeby zahrnovat založení koordinačního výboru, který by pravidelně zasedal, aby systematicky plánoval, koordinoval a sledoval všechna opatření ke spolupráci a informační a komunikační činnosti za účelem zvyšování povědomí o podpoře, kterou Evropská unie těmto opatřením poskytuje.

5. Kuba prostřednictvím svých příslušných pověřených subjektů:

a) vytvoří pro zboží a vstupní zdroje, na něž se vztahují opatření spolupráce, všechny dovozní postupy, bez celních poplatků a cel;

b) řídí, spolu s orgány v oblasti zdravotnictví a zemědělství, hygienické, veterinární a fytosanitární kontroly, kdykoli je to zapotřebí, a

- c) dokončí právní úpravu podmínek vstupu pro pracovníky cestující na Kubu pro potřeby dohodnutých opatření ke spolupráci, jakož i postupy týkající se dalších povolení k dočasné práci a k pobytu vyslaných zahraničních pracovníků dočasně pracujících na Kubě.

ČLÁNEK 19

Aktéři spolupráce

Strany se dohodly, že spolupráci budou provádět v souladu s jejich postupy různí aktéři v rámci společnosti, včetně:

- a) kubánských vládních institucí či veřejných subjektů určených uvedenými institucemi;
- b) místních orgánů na různých úrovních;
- c) mezinárodních organizací a jejich agentur;
- d) rozvojových agentur členských států Evropské unie, a
- e) občanské společnosti, včetně vědeckých, technických, kulturních, uměleckých a sportovních sdružení a sdružení přátelství a solidarity, sociálních organizací, odborových svazů a družstev.

ČLÁNEK 20

Oblasti spolupráce

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat především v oblastech stanovených v hlavách I až VI této části.
2. Strany se dohodly, že opatření ke spolupráci, která mají být určena, budou zahrnovat tyto aspekty jako horizontální a strategické vektory rozvoje:
 - a) udržitelný rozvoj;
 - b) lidská práva a řádnou správu věcí veřejných;
 - c) environmentální udržitelnost;
 - d) předcházení katastrofám;
 - e) hledisko rovnosti žen a mužů;
 - f) osoby v situaci zranitelnosti;
 - g) budování vnitrostátních kapacit a
 - h) řízení znalostí.

ČLÁNEK 21

Zdroje pro spolupráci a ochrana finančních zájmů stran

1. Strany se dohodly, že za účelem plnění cílů spolupráce stanovených v této dohodě zpřístupní odpovídající zdroje, včetně finančních prostředků, v rozsahu, v němž jim to jejich zdroje a předpisy umožní.
2. Strany využijí finanční pomoc v souladu se zásadami řádného finančního řízení a spolupracují v zájmu ochrany svých finančních zájmů. Strany přijmou účinná opatření k zabránění podvodům, korupci a všem dalším protiprávním činnostem a k jejich potírání, mimo jiné prostřednictvím vzájemné administrativní a právní pomoci v oblastech, na které se vztahuje tato dohoda. Každá další dohoda nebo finanční nástroj, které budou dohodnuty mezi stranami, musí obsahovat zvláštní ustanovení o finanční spolupráci zahrnující koordinované kontrolní činnosti, jako jsou například kontroly na místě, inspekce a opatření podvodům, mimo jiné i těch, jež provádí Evropský úřad pro boj proti podvodům a generální auditor Kubánské republiky.

HLAVA II

DEMOKRACIE, LIDSKÁ PRÁVA A ŘÁDNÁ SPRÁVA VĚCÍ VEŘEJNÝCH

ČLÁNEK 22

Demokracie a lidská práva

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblasti demokracie a lidských práv, majíce na paměti, že ochrana a podpora lidských práv a základních svobod je primární odpovědností vlád, uvědomující si význam vnitrostátních a regionálních zvláštností a různých historických, kulturních a náboženských poměrů a uznávající svoji povinnost chránit všechna lidská práva a základní svobody bez ohledu na své politické, ekonomické a kulturní uspořádání.
2. Strany uznávají, že demokracie je založena na svobodně vyjádřené vůli lidí určit si své vlastní politické, ekonomické, sociální a kulturní uspořádání a na jejich plné účasti ve všech aspektech života.
3. Strany se dohodly, že budou spolupracovat při posilování demokracie a své schopnosti provádět zásady a postupy demokracie a lidských práv, včetně práv menšin.

4. Spolupráce může zahrnovat mimo jiné činnosti, na nichž se strany společně dohodly a jejichž cílem je:

- a) respektovat a prosazovat Všeobecnou deklaraci lidských práv a podporovat a chránit občanská, politická, hospodářská, sociální a kulturní práva pro všechny;
- b) zabývat se lidskými právy globálně, spravedlivým a nestranným způsobem, přikládat jim stejnou váhu, klást na ně stejný důraz a uznávat skutečnost, že všechna lidská práva jsou univerzální, nedělitelná, vzájemně provázaná a na sobě závislá;
- c) účinně provádět mezinárodní nástroje pro lidská práva a opční protokoly, jež se na jednotlivé strany vztahují, jakož i doporučení vydaná orgány OSN pro lidská práva a přijatá stranami;
- d) začleňovat podporu a ochranu lidských práv do vnitřních politik a plánů rozvoje;
- e) zvyšovat povědomí o lidských právech, demokracii a míru a podporovat vzdělávání o těchto tématech;
- f) posilovat demokratické instituce a instituce související s lidskými právy, jakož i právní a institucionální rámce na podporu a ochranu lidských práv;
- g) vytvářet společné iniciativy v oblastech společného zájmu v rámci příslušných mnohostranných fór.

ČLÁNEK 23

Řádná správa věcí veřejných

1. Strany se dohodly na tom, že spolupráce v oblasti řádné správy věcí veřejných bude založena na přísném dodržování zásad Charty OSN a mezinárodního práva.
2. Tyto činnosti v rámci spolupráce mohou zahrnovat mimo jiné činnosti, na nichž se strany společně dohodly a jejichž cílem je:
 - a) respektovat právní stát;
 - b) podporovat transparentní, odpovědné, účinné, stabilní a demokratické instituce;
 - c) vyměňovat si zkušenosti a budovat kapacitu v oblasti právních záležitostí a soudní kapacitu;
 - d) vyměňovat si informace o právních systémech a právních předpisech;
 - e) podporovat výměnu osvědčených postupů týkajících se řádné správy věcí veřejných, odpovědnosti a transparentního řízení na všech úrovních;
 - f) pracovat společně na inkluzivnějších politických postupech, které umožní skutečnou účast všech občanů.

ČLÁNEK 24

Posilování institucí a právního státu

Strany přikládají zvláštní význam upevňování právního státu, včetně přístupu ke spravedlnosti a spravedlivému procesu, jakož i posilování institucí na všech úrovních v oblastech týkajících se prosazování a výkonu spravedlnosti.

ČLÁNEK 25

Modernizace veřejné správy

Strany se za účelem modernizace své veřejné správy dohodly, že budou spolupracovat mimo jiné v oblasti:

- a) zlepšování efektivnosti organizace správy;
- b) zvyšování účinnosti institucí při poskytování služeb;
- c) zlepšování transparentní správy veřejných zdrojů a odpovědnosti;
- d) výměny zkušeností v oblasti zlepšování právního a institucionálního rámce;
- e) budování kapacit mimo jiné pro vytváření, provádění a hodnocení politik v oblasti poskytování veřejných služeb, digitální veřejné správy a boje proti korupci;

- f) výměny názorů a osvědčených postupů v oblasti správy veřejných financí;
- g) posilování procesů decentralizace v souladu se svými vnitrostátními strategiemi pro hospodářství a sociální rozvoj.

ČLÁNEK 26

Předcházení konfliktům a jejich řešení

1. Strany se dohodly, že si budou vyměňovat zkušenosti a osvědčené postupy týkající se předcházení konfliktům a jejich řešení na základě společného porozumění za účelem řešení základních příčin konfliktu.
2. Spolupráce v oblasti předcházení konfliktům a jejich řešení má za cíl posílit kapacity pro řešení konfliktů a může zahrnovat mimo jiné podporu mediačních a vyjednávacích procesů a procesů usmíření a širší úsilí o podporu důvěry a budování míru na regionální a mezinárodní úrovni.

HLAVA III

PODPORA SPRAVEDLNOSTI, BEZPEČNOSTI OBČANŮ A MIGRACE

ČLÁNEK 27

Ochrana osobních údajů

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat za účelem zajištění vysoké úrovně ochrany osobních údajů v souladu s normami sjednanými na mnohostranném základě a s dalšími mezinárodními právními nástroji a postupy.
2. Spolupráce v oblasti ochrany osobních údajů může zahrnovat mimo jiné budování kapacit, technickou pomoc a výměnu informací vzájemně dohodnutou mezi stranami.

ČLÁNEK 28

Nedovolené drogy

1. Strany spolupracují při zajištění komplexního, uceleného a vyváženého přístupu k prevenci a řešení celosvětového problému, který drogy představují, prostřednictvím účinných opatření a koordinace mezi příslušnými orgány, zejména v oblasti zdraví, vzdělávání, prosazování práva, celních záležitostí, sociálních věcí, spravedlnosti a vnitřních věcí, s cílem vymýtit nebo minimalizovat výrobu a omezit nabídku nedovolených drog, obchodování s nimi, poptávku po nich a jejich držení, a to v souladu se svými příslušnými právními předpisy o nedovolených drogách a při řádném zohlednění lidských práv. Tato spolupráce má rovněž za cíl zmírňovat dopady nedovolených drog, pomáhat obětem poskytováním nediskriminačního a inkluzivního zacházení, zabývat se otázkou výroby a užívání nových psychoaktivních látek a účinněji předcházet zneužívání prekursorů drog používaných při nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek.
2. Strany se dohodnou na způsobech spolupráce k dosažení uvedených cílů. Opatření musí vycházet ze společně dohodnutých zásad v souladu s příslušnými mezinárodními úmluvami, zejména třemi hlavními úmluvami OSN o kontrole drog z let 1961, 1971 a 1988, politickým prohlášením a prohlášením o hlavních zásadách pro snížení poptávky po drogách schváleným v červnu 1998 Valným shromážděním OSN na zvláštním zasedání věnovaném drogám, politickým prohlášením a akčním plánem přijatým skupinou na nejvyšší úrovni v březnu 2009 na 52. zasedání Komise OSN pro narkotika a závěrečným dokumentem přijatým v dubnu 2016 na zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN věnovaném drogové problematice ve světě.

3. Aniž jsou dotčeny jiné mechanismy spolupráce, strany se dohodly, že za tímto účelem bude na meziregionální úrovni využit mechanismus koordinace a spolupráce mezi Evropskou unií, Latinskou Amerikou a Karibikem v oblasti drog, a rovněž se dohodly, že budou spolupracovat za účelem posílení jeho účinnosti.

4. Strany se rovněž dohodly, že budou spolupracovat v oblasti boje proti obchodu s drogami souvisejícímu s trestnou činností, a to prostřednictvím větší koordinace s příslušnými mezinárodními subjekty a instancemi, mimo jiné v oblasti policejní a justiční spolupráce.

5. Strany si budou vyměňovat zkušenosti v oblastech, jako je politika, vývoj právních předpisů a institucí, odborná příprava pracovníků, výzkum v oblasti drog, prevence, léčba, rehabilitace a opětovné začleňování uživatelů drog do společnosti, s cílem minimalizovat nepříznivé důsledky celosvětové problematiky drog na veřejné zdraví a na společnost.

ČLÁNEK 29

Praní peněz

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat, aby zabránily zneužívání svých finančních systémů, institucí a určitého nefinančního podnikání a profesí k legalizaci výnosů z trestné činnosti, jako je například nedovolený obchod s drogami a korupce, a k financování terorismu a bojovaly proti takovému zneužívání.

2. Obě strany se dohodly, že si budou vyměňovat osvědčené postupy, odborné znalosti, iniciativy pro budování kapacit a odbornou přípravu na základě vzájemné dohody, a to v oblasti technické a správní pomoci zaměřené na vývoj a provádění předpisů a na účinné fungování mechanismů pro boj proti praní peněz a financování terorismu.
3. Spolupráce se zaměří na:
 - a) výměnu relevantních informací v rámci legislativních rámců stran;
 - b) přijetí a účinné provádění odpovídajících norem pro boj proti praní peněz a financování terorismu, které jsou rovnocenné normám, jež přijaly příslušné mezinárodní subjekty činné v této oblasti, jako například Finanční akční výbor a Finanční akční skupina pro Latinskou Ameriku.

ČLÁNEK 30

Organizovaná trestná činnost

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat při předcházení organizované trestné činnosti, včetně nadnárodní organizované trestné činnosti, a finanční trestné činnosti a při jejich potírání. Za tímto účelem budou podporovat osvědčené postupy, vzájemně se o nich informovat a provádět příslušné dohodnuté mezinárodní normy a nástroje, jako je Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a její doplňující protokoly a Úmluva OSN proti korupci.

2. Strany se rovněž dohodly, že budou spolupracovat při zlepšování bezpečnosti občanů, zejména podporou politik a strategií v oblasti bezpečnosti. Tato spolupráce přispěje k předcházení trestné činnosti a mohla by zahrnovat taková opatření, jako jsou projekty regionální spolupráce mezi policejními a justičními orgány, programy odborné přípravy a výměna osvědčených postupů v oblasti identifikace podezřelých osob. Mimo jiné bude též zahrnovat výměnu názorů týkajících se legislativních rámců, jakož i správní a technickou pomoc zaměřenou na posilování institucionálních a provozních kapacit donucovacích orgánů a výměnu informací a opatření za účelem posilování spolupráce v oblasti vyšetřování.

ČLÁNEK 31

Boj proti korupci

1. Strany budou spolupracovat za účelem provádění a podpory příslušných mezinárodních norem a nástrojů, jako je Úmluva OSN proti korupci.
2. Strany budou spolupracovat zejména v oblasti:
 - a) zlepšování efektivnosti organizace správy a zajišťování transparentní správy veřejných zdrojů a odpovědnosti, s účastí příslušných institucí zřízených za účelem boje proti korupci;
 - b) výměny osvědčených postupů pro posilování příslušných institucí, včetně donucovacích orgánů a soudnictví;

- c) předcházení korupci a úplatkářství při mezinárodních transakcích;
- d) hodnocení provádění politik zaměřených na boj proti korupci na místní, regionální, celostátní a mezinárodní úrovni v rámci přezkumného mechanismu pro provádění úmluvy OSN proti korupci;
- e) podněcování opatření, která podporují kulturu transparentnosti, zákonnost a změnu přístupu lidí ke korupčním praktikám;
- f) usnadňování opatření k identifikaci a zajišťování aktiv, podpory osvědčených postupů a budování kapacit.

ČLÁNEK 32

Nedovolený obchod s ručními palnými a lehkými zbraněmi

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblasti prevence a potírání nedovoleného obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi, včetně jejich součástí, dílů a střeliva, při provádění uznávaného rámce Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech. V této souvislosti se strany dohodly na spolupráci za účelem výměny zkušeností a odborné přípravy mezi příslušnými orgány, včetně celních orgánů, policie a kontroly.

2. Jak je uvedeno v akčním programu OSN podle odstavce 1, strany v této souvislosti mimo jiné znovu potvrzují přirozené právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu podle článku 51 Charty OSN, jakož i právo každého státu vyrábět, dovážet a držet ruční palné a lehké zbraně pro účely sebeobrany a bezpečnosti a také pro schopnost účastnit se operací k udržení míru v souladu s Chartou OSN a na základě rozhodnutí každé ze stran.

ČLÁNEK 33

Boj proti terorismu

1. Strany budou spolupracovat v oblasti boje proti terorismu při provádění rámce a norem dohodnutých v článku 8.
2. Strany budou rovněž spolupracovat při zajišťování toho, aby všechny osoby, které se podílejí na financování, plánování, přípravě nebo páchání teroristických činů nebo na jejich podpoře, byly postaveny před soud. Strany se dohodly, že se boj proti terorismu uskutečňuje v souladu s příslušnými rezolucemi OSN a zároveň respektuje svrchovanost stran, spravedlivý proces, lidská práva a základní svobody.
3. Strany se dohodly, že budou spolupracovat při předcházení teroristickým činům a při jejich potlačování prostřednictvím policejní a justiční spolupráce.

4. Strany, které se zavázaly prosazovat globální strategii OSN pro boj proti terorismu, by měly podporovat její vyvážené provádění a dohodnout se, že budou podle potřeby provádět opatření, jež jsou v ní uvedena, co nejúčinnějším způsobem, aby se skoncovalo s hrozbou terorismu.
5. Strany se rovněž dohodly, že budou spolupracovat v rámci OSN na dokončení návrhu dohody o všeobecné úmluvě proti mezinárodnímu terorismu.

ČLÁNEK 34

Migrace, obchodování s lidmi a převaděčství migrantů

1. Spolupráce se rozvíjí na základě konzultací mezi stranami o jejich potřebách a postojích a provádí se v souladu s legislativními rámci stran. Zaměří se zejména na:
 - a) hlubší příčiny migrace;
 - b) vypracování a provádění vnitrostátních právních předpisů a postupů v oblasti se mezinárodní ochrany podle zásad a norem mezinárodního práva, včetně zásady mezinárodní ochrany v případech, kdy je použitelná;
 - c) pravidla přijímání a práva a status přijatých osob, spravedlivé zacházení s osobami, které mají povolení k pobytu, a jejich začleňování do společnosti, vzdělávání a odbornou přípravu legálních migrantů, opatření proti rasismu a xenofobii a veškeré příslušné předpisy týkající se lidských práv migrantů;

- d) hodnocení mechanismů a politik za účelem usnadnění převodu remitencí;
- e) výměnu názorů a osvědčených postupů a diskusí o věcech společného zájmu v oblasti cirkulační migrace a předcházení odlivu mozků;
- f) výměnu zkušeností a osvědčených postupů, technickou, technologickou, operační a justiční spolupráci, a to podle potřeby a na základě vzájemné dohody, v otázkách týkajících se potírání obchodování s lidmi a převaděčství migrantů, včetně boje proti sítím a zločinným společením obchodníků s lidmi a převaděčů a poskytování ochrany, pomoci a podpory obětem těchto trestných činů;
- g) navrácení osob nelegálně pobývajících na území druhé strany, a to za humánních, bezpečných a důstojných podmínek a plně v souladu s jejich lidskými právy, včetně podpory jejich dobrovolného návratu a zpětného přebírání těchto osob podle odstavce 2;
- h) podpůrná opatření na udržitelnou opětovné začleňování vracejících se osob.

2. V rámci spolupráce za účelem prevence a kontroly nedovoleného přistěhovalectví, a aniž je dotčena nezbytnost ochrany obětí obchodování s lidmi, se strany dále dohodly, že budou:

- a) identifikovat své údajné státní příslušníky a zpětně přebírat své státní příslušníky, kteří nelegálně pobývají na území některého členského státu Evropské unie nebo Kuby, ve lhůtě a podle norem a postupů stanovených příslušnými právními předpisy členských států Evropské unie a Kuby v oblasti migrace, a to na požádání a bez zbytečného odkladu a dalších formalit, jakmile byla státní příslušnost těchto osob zjištěna;

b) svým státním příslušníkům, kteří mají být zpětně převzati, za tímto účelem poskytovat příslušné doklady totožnosti.

3. Strany se dohodly, že na požádání a v co nejkratší možné době sjednají dohodu upravující zvláštní povinnosti členských států Evropské unie a Kuby týkající se otázek migrace, včetně zpětného přebírání osob.

ČLÁNEK 35

Konzulární ochrana

Kuba souhlasí s tím, aby diplomatické a konzulární orgány kteréhokoli členského státu Evropské unie na Kubě poskytly ochranu jakémukoli státnímu příslušníku jiného členského státu, který nemá žádné stálé zastoupení na Kubě, které by bylo schopné účinně poskytnout této osobě konzulární ochranu, za stejných podmínek jako státním příslušníkům uvedeného členského státu Evropské unie.

ČLÁNEK 36

Občanská společnost

Strany uznávají potenciální příspěvek občanské společnosti, včetně akademické obce, think tanků a sdělovacích prostředků, k plnění cílů této dohody. Dohodly se, že budou podporovat opatření, která mají podnítit větší účast občanské společnosti na formulování a provádění příslušných rozvojových a odvětvových činností v rámci spolupráce, mimo jiné prostřednictvím budování kapacit.

HLAVA IV

SOCIÁLNÍ ROZVOJ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST

ČLÁNEK 37

Sociální rozvoj a sociální soudržnost

1. Vzhledem k tomu, že strany uznávají, že sociální rozvoj by měl postupovat současně s hospodářským rozvojem, dohodly se, že budou spolupracovat při posilování sociální soudržnosti omezováním chudoby, nespravedlnosti, nerovnosti a sociálního vyloučení, především za účelem naplnění cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a cíle dojednaného na mezinárodní úrovni, jímž je podpora důstojné práce pro všechny. K dosažení uvedených cílů strany uvolní významné finanční prostředky jak ze zdrojů určených na spolupráci, tak z vnitřních zdrojů.
2. Za tímto účelem budou strany spolupracovat, aby podpořily osvědčené postupy a jejich výměnu v oblasti:
 - a) hospodářských politik se sociální vizí, jejichž cílem je vytvořit otevřenější společnost s lepším rozdělením příjmů, a snížit tak nerovnost a nespravedlnost;
 - b) obchodních a investičních politik při zohlednění vztahu mezi obchodem a udržitelným rozvojem, spravedlivého obchodu, rozvoje venkovských a městských státních i nestátních podniků a organizací jejich zástupců a sociální odpovědnosti podniků;

- c) spravedlivých a řádných fiskálních politik, které umožňují lepší přerozdělování bohatství a zajišťují odpovídající úroveň sociálních výdajů;
- d) účinných veřejných sociálních výdajů spojených s jasně stanovenými sociálními cíli na základě přístupu zaměřeného na výsledky;
- e) zlepšení a upevnění účinných sociálních politik a spravedlivého přístupu k sociálním službám pro všechny v celé řadě odvětví, jako je vzdělávání, zdraví, výživa, hygiena, bydlení, justice a sociální zabezpečení;
- f) politik zaměstnanosti, jejichž cílem je zajistit důstojnou práci pro všechny v souladu s mezinárodními a vnitrostátními pracovními normami a vytvořit ekonomické příležitosti zaměřující se zejména na nejchudší a nejzranitelnější skupiny a nejvíce znevýhodněné regiony;
- g) inkluzivnějších a komplexnějších systémů sociální ochrany, mimo jiné v oblasti důchodů, zdraví, úrazů a nezaměstnanosti, na základě zásady solidarity a zásady nediskriminace;
- h) strategií a politik pro boj proti xenofobii a diskriminaci na základě, mimo jiné, pohlaví, rasy, přesvědčení, etnického původu nebo zdravotního postižení;
- i) zvláštních politik a programů zaměřených na mladé lidi za účelem podpory jejich plného začlenění do ekonomického, politického a sociálního života.

3. Strany se dohodly, že budou stimulovat výměnu informací a zkušeností v oblasti aspektů sociálního rozvoje a soudržnosti v interních plánech nebo programech.

ČLÁNEK 38

Zaměstnanost a sociální ochrana

Strany se dohodly, že budou spolupracovat za účelem podpory zaměstnanosti a sociální ochrany prostřednictvím opatření a programů, jejichž cílem je především:

- a) zajistit důstojnou práci pro všechny;
- b) vytvořit inkluzivnější a dobře fungující trhy práce;
- c) rozšířit sociální ochranu;
- d) podpořit sociální dialog;
- e) zajistit dodržování hlavních pracovních norem určených v úmluvách Mezinárodní organizace práce;
- f) zabývat se otázkami, jež se týkají neformální ekonomiky;
- g) věnovat zvláštní pozornost znevýhodněným skupinám a boji proti diskriminaci

- h) rozvíjet kvalitu lidských zdrojů prostřednictvím lepšího vzdělávání a přípravy, včetně účinné odborné přípravy;
- i) zlepšovat zdravotní a bezpečnostní podmínky v práci, a to zejména posilováním pravomocí inspektorátů práce a podporou zlepšení v oblasti zdraví a bezpečnosti;
- j) stimulovat vytváření pracovních míst a podnikání prostřednictvím posilování institucionálního rámce, který je nezbytný pro zakládání podniků, a snadnějšího přístupu k úvěrům.

ČLÁNEK 39

Vzdělávání

1. Strany se dohodly, že budou sdílet zkušenosti a osvědčené postupy v oblasti pokračujícího rozvoje vzdělávání na všech úrovních.
2. Strany se dohodly, že spolupráce podpoří rozvoj lidských zdrojů na všech úrovních vzdělávání, zejména na úrovni vysokoškolského vzdělávání, včetně speciálních vzdělávacích potřeb. Strany podpoří výměnu studentů a výzkumných a akademických pracovníků prostřednictvím stávajících programů a posílí budování kapacit za účelem modernizace svých systémů vysokoškolského vzdělávání.

ČLÁNEK 40

Veřejné zdraví

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblastech společného zájmu, které se týkají zdravotnictví, a zejména vědeckého výzkumu, správy systému zdravotní péče, výživy, farmaceutických výrobků, prevence nemocí a sexuálního a reprodukčního zdraví, včetně prevence a kontroly přenosných nemocí, jako je HIV/AIDS, nepřenositelných nemocí, jako jsou rakovina a kardiovaskulární onemocnění, a dalších významných zdravotních hrozeb, jako jsou například horečka dengue, chikungunya a zika. Strany se rovněž dohodly, že budou spolupracovat při podpoře provádění mezinárodních dohod v oblasti zdraví, jichž jsou stranami.
2. Strany se dohodly, že budou věnovat zvláštní pozornost regionálním opatřením a programům prováděným v oblasti veřejného zdraví.

ČLÁNEK 41

Ochrana spotřebitele

Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblasti ochrany spotřebitele s cílem chránit lidské zdraví a zájmy spotřebitele.

ČLÁNEK 42

Kultura a dědictví

1. Strany se zavazují podporovat spolupráci v oblasti kultury, včetně kulturního dědictví, při řádném zohlednění své rozmanitosti. Tato spolupráce v souladu s právními předpisy stran podpoří vzájemné porozumění a mezikulturní dialog a posílí vyrovnanou kulturní výměnu a kontakty s relevantními aktéry, včetně organizací občanské společnosti obou stran.
2. Strany podpoří spolupráci v oblasti výtvarného umění, literatury a hudby, mimo jiné prostřednictvím výměny zkušeností.
3. Spolupráce mezi stranami se uskuteční v souladu s jejich příslušnými předpisy o autorském právu a dalšími předpisy týkajícími se kultury, jakož i s mezinárodními dohodami, jichž jsou stranami.
4. Strany se dohodly, že podpoří spolupráci v oblasti obnovy a udržitelného obhospodařování dědictví. Spolupráce bude zahrnovat mimo jiné ochranu a propagaci přírodního a kulturního hmotného i nehmotného dědictví, včetně předcházení nedovolenému obchodování s kulturním dědictvím a boje proti takovému obchodování, v souladu s relevantními mezinárodními nástroji.
5. Strany se dohodly, že podpoří spolupráci v audiovizuálním odvětví a odvětví sdělovacích prostředků, včetně rozhlasu a tisku, prostřednictvím společných iniciativ v oblasti odborné přípravy a činností zaměřených na audiovizuální rozvoj, produkci a distribuci, a to i v oblasti vzdělávání a kultury.

6. Strany v zájmu podpory kulturní rozmanitosti podpoří koordinaci v rámci UNESCO, mimo jiné prostřednictvím konzultací o ratifikaci a provádění Úmluvy UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů. Spolupráce se bude vztahovat i na podporu kulturní rozmanitosti.

ČLÁNEK 43

Osoby v situaci zranitelnosti

1. Strany se dohodly, že spolupráce ve prospěch zranitelných osob se přednostně zaměří na opatření, včetně inovativních politik a projektů, do nichž jsou zapojeny osoby v situaci, kdy jsou zranitelné. Cílem by měla být podpora lidského rozvoje, zlepšení životních podmínek a plné začlenění těchto osob do společnosti.
2. Spolupráce bude zahrnovat výměnu zkušeností s ochranou lidských práv, podporou a prováděním politik, které mají zajistit rovné příležitosti pro osoby v situaci zranitelnosti, s vytvářením ekonomických příležitostí a podporou zvláštních sociálních politik zaměřených na rozvoj lidských kapacit prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy, přístupu k základním sociálním službám, záchranných sociálních sítí a spravedlnosti, se zvláštním zřetelem mimo jiné na zdravotně postižené a jejich rodiny, děti a starší osoby.

ČLÁNEK 44

Hledisko rovnosti žen a mužů

1. Strany se dohodly, že spolupráce pomůže posílit politiky, programy a mechanismy, které mají za cíl zajistit, zlepšit a rozšířit rovnou účast mužů a žen na politickém, hospodářském, sociálním a kulturním životě a jejich rovné příležitosti k takové účasti, a to zejména za účelem účinného provádění Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen a Pekingské deklarace a akční platformy. Případně budou přijaty programy vytvářející příležitosti na podporu žen.
2. V rámci spolupráce se podpoří začlenění hlediska rovnosti žen a mužů do všech příslušných oblastí spolupráce, včetně veřejné politiky, rozvojových strategií a opatření a ukazatelů pro měření jejich dopadu.
3. Spolupráce rovněž usnadní rovný přístup mužů a žen ke všem službám a zdrojům, což jim umožní plně uplatnit jejich základní práva, například v oblasti vzdělávání, zdraví, odborné přípravy, pracovních příležitostí, přijímání politických rozhodnutí, struktur správy a soukromého podnikání.
4. Zvláštní pozornost bude věnována programům zaměřeným na prevenci a řešení všech forem násilí páchaného na ženách.

ČLÁNEK 45

Mládež

1. Spolupráce mezi stranami podpoří všechny příslušné politiky týkající se mladých lidí. Bude zahrnovat podporu odborné přípravy a zaměstnanosti, rodinných politik a vzdělávání, jakož i poskytování pracovních příležitostí mladým lidem a posilování výměny zkušeností s programy zaměřenými na prevenci kriminality mladistvých a na opětovné začleňování do hospodářského a společenského života.
2. Strany se dohodly, že podpoří aktivní účast mladých lidí ve společnosti, a to i při vytváření politik, jež přispívají k rozvoji mladých lidí a mají dopad na jejich život.
3. Obě strany se dohodly, že podpoří provádění programů, jejichž cílem je posílit spolupráci mezi mládežnickými organizacemi, včetně výměnných programů.

ČLÁNEK 46

Rozvoj místních komunit

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat při podpoře udržitelného rozvoje místních komunit prostřednictvím integrovaných opatření podporujících iniciativy různých subjektů, které se angažují ve prospěch místního hospodářského rozvoje, a posilujících využívání stávajících zdrojů na úrovni místních komunit.

2. Spolupráce by mohla podporovat tato opatření:
 - a) místní iniciativy v souladu s příslušným teritoriálním strategickým plánem;
 - b) posilování kapacit hospodářské správy místních výrobních subjektů a poskytovatelů služeb.

HLAVA V

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, ŘÍZENÍ RIZIKA KATASTROF A ZMĚNA KLIMATU

ČLÁNEK 47

Spolupráce v oblasti životního prostředí a změny klimatu

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat za účelem ochrany a zlepšování kvality životního prostředí na místní, regionální a celosvětové úrovni s cílem dosáhnout udržitelného rozvoje.
2. Majíce na paměti dopad této dohody, budou strany věnovat náležitou pozornost vztahu mezi rozvojem a životním prostředím. Strany budou usilovat o to, aby byly využity investiční příležitosti, které nabízejí čisté technologie.

3. Spolupráce rovněž usnadní pokrok v rámci příslušných mezinárodních konferencí a podpoří účinné provádění mnohostranných dohod a zásad v nich dojednaných v oblastech, jako je například biodiverzita, změna klimatu, rozšiřování pouští, sucho a nakládání s chemickými látkami.

4. Spolupráce se konkrétně zaměří na:

- a) zachování a udržitelné řízení přírodních zdrojů, biodiverzity a ekosystémů, včetně lesů a lovišť ryb, jakož i služeb, k nimž jsou využívány;
- b) boj proti znečišťování sladkých a mořských vod, vzduchu a půdy, a to i prostřednictvím řádného nakládání s odpady, odpadními vodami, chemickými látkami a jinými nebezpečnými látkami a materiály;
- c) globální otázky, jako je změna klimatu, ztenčování ozonové vrstvy, rozšiřování pouští a sucho, odlesňování, ochrana pobřežních zón, zachování biodiverzity a biologická bezpečnost.

5. V této souvislosti bude spolupráce směřovat k usnadňování společných iniciativ v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, včetně posilování politik, jež změnu klimatu řeší.

6. Spolupráce může zahrnovat tato opatření:

- a) podporu politického dialogu a jeho provádění, výměnu informací a zkušeností v oblasti environmentálních právních předpisů, technických pravidel, čistších výrobních procesů a osvědčených environmentálních postupů, jakož i budování kapacit s cílem posílit systémy řízení, monitorování a kontroly v oblasti životního prostředí ve všech sektorech na všech úrovních správy;
- b) převod a využívání udržitelných čistých technologií a know-how, včetně vytváření pobídek a mechanismů pro inovace a ochranu životního prostředí;
- c) začleňování otázek životního prostředí do ostatních oblastí politiky, včetně řízení využívání půdy;
- d) podporu udržitelných trendů ve výrobě a spotřebě, a to i prostřednictvím udržitelného využívání ekosystémů, služeb a zboží;
- e) podporu zvyšování povědomí o životním prostředí a vzdělávání v této oblasti, jakož i většího zapojení občanské společnosti, a zejména místních komunit, do snah o ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj;
- f) podněcování a podporu regionální spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí;
- g) pomoc při provádění a prosazování mnohostranných dohod týkajících se životního prostředí, jimiž jsou strany vázány.

ČLÁNEK 48

Řízení rizik katastrof

1. Strany uznávají, že je zapotřebí řídit všechna rizika katastrof, která ovlivňují území jednoho nebo více států. Strany potvrzují svůj společný závazek zlepšovat opatření v oblasti prevence, zmírňování, připravenosti, reakce a obnovy, aby zvýšily odolnost svých společností a infrastruktury, a podle potřeby spolupracovat na dvoustranné a mnohostranné politické úrovni při zlepšování výsledků řízení rizik katastrof.

2. Strany se dohodly, že se spolupráce v oblasti řízení rizik katastrof zaměří na snižování zranitelnosti a rizik, zvýšení kapacit monitorování a včasného varování a zvýšení odolnosti Kuby vůči katastrofám, mimo jiné prostřednictvím podpory vnitrostátního úsilí, jakož i regionálního rámce pro snižování zranitelnosti a pro reakci v případě katastrof, a to za účelem posilování regionálního výzkumu a šíření osvědčených postupů na základě zkušeností získaných při snižování rizik katastrof a v rámci připravenosti, plánování, prevence, zmírňování, reakce a obnovy v této oblasti.

ČLÁNEK 49

Voda a hygiena

1. Strany uznávají, že je zapotřebí zajistit dostupnost dodávek vody a kanalizace pro všechny a jejich udržitelné řízení, a z toho důvodu se dohodly, že budou spolupracovat mimo jiné v oblasti:

- a) budování kapacit pro účinnou správu sítí vodovodů a kanalizací;
 - b) vlivů kvality vody na ukazatele v oblasti zdraví;
 - c) modernizace technologie související s kvalitou vody, od monitorování až po laboratoře;
 - d) vzdělávacích programů propagujících nezbytnost zachování, racionálního využívání a integrovaného řízení vodních zdrojů.
2. Strany se dohodly, že budou věnovat zvláštní pozornost regionálním opatřením a programům spolupráce v tomto sektoru.

HLAVA VI

HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ

ČLÁNEK 50

Zemědělství, rozvoj venkova, rybolov a akvakultura

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblasti zemědělství, rozvoje venkova, rybolovu a akvakultury, a to mimo jiné v oblasti:
- a) zlepšování produktivity a produkce;

- b) zvyšování kvality zemědělských produktů a produktů rybolovu a akvakultury;
- c) rozvoje zemědělství v městských a příměstských oblastech;
- d) posílení produkčních řetězců;
- e) rozvoje venkova;
- f) podpory zdravých návyků za účelem zvýšení úrovně výživy;
- g) rozvoje zemědělských a rybářských trhů, velkoobchodních trhů a přístupu k finančním úvěrům;
- h) podpory služeb pro rozvoj podnikání určených pro družstva, malá soukromá hospodářství a malá rybářská společenství;
- i) rozvoje svých trhů a podpory mezinárodních obchodních vztahů;
- j) rozvoje ekologické produkce;
- k) rozvoje udržitelného zemědělství a akvakultury začleňujících požadavky a výzvy týkající se životního prostředí;
- l) podpory vědy, technologií a inovací významných pro zemědělství a rozvoj venkova, rybolov a akvakulturu, jakož i pro průmyslové zpracování těchto zdrojů;

- m) podpory udržitelného využívání a řízení rybolovných zdrojů;
- n) podpory osvědčených postupů při řízení rybolovu;
- o) zlepšování sběru údajů za účelem zohlednění nejlepších dostupných vědeckých informací pro posouzení a řízení rybí populace;
- p) posilování systémů monitorování, kontroly a dohledu v oblasti rybolovu;
- q) boje proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu;
- r) posilování spolupráce k zajištění větší kapacity pro vývoj technologií, které přinášejí přidanou hodnotu a jsou určené pro zpracování produktů rybolovu a akvakultury.

2. Spolupráce může zahrnovat mimo jiné poskytování technických odborných znalostí, poskytování podpory, budování kapacit a výměnu informací a zkušeností. Strany se dohodly, že podpoří institucionální spolupráci a posílí spolupráci v rámci mezinárodních organizací a s vnitřními a regionálními organizacemi pro řízení rybolovu.

3. V oblastech s častým výskytem katastrof strany v rámci spolupráce týkající se zajišťování potravin a zemědělství podpoří analýzu rizik a vhodná opatření ke zvýšení odolnosti.

ČLÁNEK 51

Udržitelný cestovní ruch

1. Strany uznávají význam cestovního ruchu pro sociální a hospodářský rozvoj místních komunit a obrovský hospodářský potenciál obou regionů pro rozvoj podnikání v této oblasti.
2. Za tímto účelem se strany dohodly, že budou spolupracovat při podpoře udržitelného cestovního ruchu, a to zvláště v těchto oblastech:
 - a) rozvoj politik zaměřených na optimalizaci sociálně-ekonomických přínosů cestovního ruchu;
 - b) vytváření a konsolidace produktů cestovního ruchu prostřednictvím poskytování nefinančních služeb, odborné přípravy a technické pomoci a služeb;
 - c) zohlednění environmentálních, kulturních a sociálních aspektů při rozvoji odvětví cestovního ruchu, a to včetně ochrany a podpory kulturního dědictví a přírodních zdrojů;
 - d) zapojení místních komunit do rozvoje cestovního ruchu, a to zejména do rozvoje venkovského a místního cestovního ruchu a ekoturismu;
 - e) marketingové a propagační strategie, rozvoj institucionálních kapacit a lidských zdrojů a podpora mezinárodních norem;

- f) podpora spolupráce veřejného a soukromého sektoru a vytváření spojení mezi nimi;
- g) tvorba plánů řízení pro rozvoj vnitřního a regionálního cestovního ruchu;
- h) podpora informačních technologií v oblasti cestovního ruchu.

ČLÁNEK 52

Spolupráce v oblasti vědy, technologií a inovací

1. Strany usilují o rozvoj kapacit v oblasti vědy, technologií a inovací, které zahrnují všechny činnosti spadající do zavedených mechanismů nebo dohod o spolupráci ve společném zájmu. Strany za tímto účelem a v souladu se svými příslušnými předpisy podpoří výměnu informací, účast svých výzkumných subjektů a technologický rozvoj v souvislosti s těmito činnostmi v rámci spolupráce:

- a) výměna informací o jejich politikách v oblasti vědy a technologií;
- b) společné činnosti v oblasti výzkumu a vývoje zaměřené na podporu vědeckého pokroku a převodu technologií a know-how, a to i ve využívání informačních a komunikačních technologií.

2. Zvláštní důraz bude kladen na budování lidského potenciálu jakožto dlouhodobé základny vědecké a technologické excelence a na vytváření udržitelných vazeb mezi vědeckými a technologickými komunitami stran na vnitřní i regionální úrovni. Za tímto účelem budou podporovány výměny výzkumných pracovníků a osvědčených postupů v rámci výzkumných projektů.
3. Podle potřeby se na spolupráci v oblasti vědy, technologií a výzkumu budou podílet výzkumná střediska, vysokoškolské instituce a další zúčastněné strany nacházející se v Evropské unii a na Kubě.
4. Strany se dohodly, že využijí všechny mechanismy, aby zvýšily počet a kvalitu vysoce kvalifikovaných odborníků, a to i prostřednictvím odborné přípravy, společného výzkumu, stipendií a výměn.
5. Strany podpoří účast svých subjektů na vědeckých a technologických programech druhé strany za účelem dosažení vzájemně přínosné vědecké excelence a v souladu se svými předpisy, které upravují účast subjektů z třetích zemí.

ČLÁNEK 53

Převod technologií

1. Uznávajíce význam spolupráce a technické pomoci v oblasti převodu technologií, včetně procesů automatizace, se strany dohodly, že budou spolupracovat při podpoře převodu technologií prostřednictvím akademických či profesních programů věnovaných převodu znalostí mezi nimi.
2. Evropská unie usnadní a podpoří přístup Kuby k programům výzkumu a vývoje zaměřeným mimo jiné na vývoj technologií.

ČLÁNEK 54

Energetika, včetně obnovitelné energie

1. Uznávajíce rostoucí význam obnovitelné energie a energeticky účinných řešení pro udržitelný rozvoj, se strany dohodly, že jejich společným cílem bude posílit spolupráci v energetice, a to mimo jiné zejména v oblasti udržitelných, čistých a obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti, energeticky úsporných technologií, elektrifikace venkova a regionální integrace trhů s energií, podle toho, jaké oblasti spolupráce si strany určí, a v souladu s vnitřními právními předpisy.

2. Spolupráce může zahrnovat mimo jiné:

- a) politický dialog a spolupráci v odvětví energetiky, zejména týkající se zlepšování a diverzifikace dodávek energie a zlepšování trhů s energií, včetně výroby, přenosu a distribuce;
- b) programy pro budování kapacit, převod technologií a know-how, včetně práce na emisních standardech, v odvětví energetiky, zejména v souvislosti s energetickou účinností a řízením odvětví;
- c) prosazování úspor energie, energetické účinnosti, obnovitelné energie a studií dopadu výroby a spotřeby energie na životní prostředí, zejména na biodiverzitu, lesnictví a změny využívání půdy;
- d) rozvoj pilotních projektů zaměřených na obnovitelnou energii a energetickou účinnost, zejména v oblasti solární, větrné a vodní energie, energie z biomasy a energie mořských vln a přílivu;
- e) programy pro zlepšení obecného povědomí obyvatel a jejich znalostí o obnovitelných energiích a energetické účinnosti;
- f) recyklaci a využití pevného a kapalného odpadu pro získávání energie.

ČLÁNEK 55

Doprava

1. Strany se dohodly, že spolupráce v oblasti dopravy se soustředí na restrukturalizaci a modernizaci dopravy a souvisejících systémů infrastruktury, na usnadnění a zlepšení pohybu cestujících a zboží a na poskytnutí lepšího přístupu na trhy městské, letecké, námořní, vnitrozemské vodní, železniční a silniční dopravy, a to prostřednictvím dokonalejšího řízení dopravy jak z hlediska operativního, tak administrativního a podporou přísných provozních norem.
2. Spolupráce může zahrnovat tyto činnosti:
 - a) výměny informací o politikách stran, zejména týkajících se městské dopravy a propojení a interoperability kombinovaných dopravních sítí, jakož i dalších otázek společného zájmu;
 - b) správu vnitrozemských vodních cest, silnic, železnic, přístavů a letišť, včetně případné spolupráce příslušných orgánů;
 - c) projekty pro převod evropské technologie pro globální družicový navigační systém a pro střediska městské hromadné dopravy;
 - d) zlepšování norem pro bezpečnost a předcházení znečištění, včetně spolupráce v rámci příslušných mezinárodních fór s cílem zajistit lepší prosazování mezinárodních norem;
 - e) aktivity na podporu rozvoje letecké a námořní dopravy.

ČLÁNEK 56

Modernizace hospodářského a sociálního modelu

1. Strany se dohodly na rozvoji opatření spolupráce za účelem posílení a modernizace kubánské veřejné správy a kubánského hospodářství. Dohodly se, že budou podporovat rozvoj podniků a družstev, se zvláštním důrazem na místní rozvoj.
2. Tato spolupráce by se mohla rozvíjet například v těchto oblastech společného zájmu:
 - a) makroekonomické politiky, včetně fiskálních politik;
 - b) statistika;
 - c) obchodní informační systémy;
 - d) opatření na usnadnění obchodu;
 - e) systémy kvality a standardy kvality;
 - f) podpora iniciativ v oblasti místního rozvoje;
 - g) zemědělsko-průmyslový rozvoj;
 - h) státní kontrola a dozor;

i) organizace a fungování podniků, včetně veřejných podniků.

3. Strany se dohodly, že budou propagovat a podporovat spolupráci mezi institucemi, včetně odvětvových institucí, které podporují nástroje poskytující pomoc malým a středním podnikům, zejména těch institucí, jež usilují o zlepšování konkurenceschopnosti, technologické inovace, integrace do hodnotových řetězců, přístupu k úvěrům a odborné přípravy, jakož i o posilování kapacity institucí a institucionálního rámce. Rovněž se dohodly, že budou podporovat kontakty mezi společnostmi obou stran, aby napomohly jejich začlenění na mezinárodní trhy, investicím a převodu technologií.

ČLÁNEK 57

Statistika

1. Strany se dohodly, že budou spolupracovat v oblasti vývoje lepších statistických metod a programů v souladu s mezinárodně uznávanými normami, včetně shromažďování, zpracovávání, kontroly kvality a šíření statistik, s cílem vypracovat ukazatele, které zajistí lepší porovnání mezi stranami, což stranám umožní určit požadavky na statistické informace v oblastech, na něž se tato dohoda vztahuje. Strany uznávají, že pro podporu těchto cílů je užitečná dvoustranná spolupráce.

2. Tato spolupráce by mohla mimo jiné zahrnovat: technické výměny mezi Národním statistickým a informačním úřadem Kuby a statistickými úřady členských států Evropské unie a Eurostatem, včetně výměny vědeckých pracovníků; rozvoj lepších a konzistentních metod sběru údajů, jejich členění, analýzy a výkladu; pořádání seminářů, pracovních skupin nebo programů doplňujících statistické kapacity.

ČLÁNEK 58

Řádná správa v oblasti daní

1. Strany uznávají zásady řádné správy v oblasti daní, tj. transparentnosti, výměny informací a spravedlivé daňové soutěže, a zavazují se k jejich uplatňování.
2. Strany v souladu se svými pravomocemi zlepší mezinárodní spolupráci v oblasti daní, usnadní výběr legitimních daňových výnosů a vypracují opatření k účinnému uplatňování minimálních standardů řádné správy v oblasti daní.

HLAVA VII

REGIONÁLNÍ INTEGRACE A SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK 59

Regionální spolupráce

1. Spolupráce podpoří činnosti spojené s rozvojem regionální spolupráce mezi Kubou a sousedními karibskými státy v rámci CARIFORA, zejména v prioritních oblastech určených ve společné strategii partnerství mezi Karibikem a EU. Činnosti by mohly přispět rovněž k posílení procesu regionální integrace v Karibiku.

2. V rámci spolupráce bude posilováno zapojení všech sektorů, včetně občanské společnosti, do regionální spolupráce a procesu integrace za podmínek, které si strany určí, a budou podporovány konzultační mechanismy a informační kampaně.
3. Strany se dohodly, že využijí všechny stávající nástroje spolupráce na podporu činností zaměřených na rozvoj aktivní spolupráce mezi Evropskou unií a Kubou a mezi Kubou a dalšími zeměmi nebo regiony Latinské Ameriky a Karibiku ve všech oblastech spolupráce, na něž se vztahuje tato dohoda. Strany se dohodly, že zvláštní pozornost budou věnovat programům regionální spolupráce týkajícím se výzkumu, inovací a vzdělávání a trvalému rozvoji prostoru znalostí Evropská unie – Latinská Amerika a Karibik (EU-LAC) s iniciativami, jako je například společný výzkumný prostor a společná oblast vysokoškolského vzdělávání. Činnosti v rámci regionální a dvoustranné spolupráce by se měly pokud možno vzájemně doplňovat.
4. Strany usilují o výměnu názorů a spolupráci s cílem dohodnout a vytvořit společná opatření v rámci mnohostranných fór.

ČÁST IV

OBCHOD A OBCHODNÍ SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK 60

Cíle

Strany se dohodly, že cíle jejich spolupráce v oblasti obchodu budou zahrnovat zejména:

- a) posílení jejich obchodních a hospodářských vztahů, zejména prostřednictvím podpory dialogu o obchodních záležitostech a povzbuzování zvýšených obchodních toků mezi stranami;
- b) podporu integrace Kuby do světového hospodářství;
- c) posílení rozvoje a diverzifikace obchodu uvnitř regionu i obchodu s Evropskou unií;
- d) větší přispívání obchodu k udržitelnému rozvoji, včetně environmentálních a sociálních aspektů;
- e) podporu diverzifikace kubánského hospodářství a vhodného podnikatelského prostředí;

- f) podporu většího toku investic rozvíjením přitažlivého a stabilního prostředí pro reciproční investice prostřednictvím důsledného dialogu zaměřeného na zlepšení porozumění a spolupráce v oblasti investic a na podporu nediskriminačního režimu pro investice.

HLAVA I

OBCHOD

ČLÁNEK 61

Obchod založený na pravidlech

1. Strany uznávají, že významné omezení cel a dalších překážek obchodu, jakož i odstranění diskriminačního zacházení v mezinárodních obchodních vztazích slouží jako prostředek na podporu růstu, diverzifikace hospodářství a prosperity.
2. Strany znovu potvrzují, že je v jejich společném zájmu vést obchod v souladu s mnohostranným obchodním systémem založeným na pravidlech, podle něhož jsou strany odpovědné za dodržování těchto pravidel a za jejich účinné, spravedlivé a vyvážené uplatňování.

ČLÁNEK 62

Zacházení podle nejvyšších výhod

1. Každá strana poskytuje zboží druhé strany zacházení podle nejvyšších výhod v souladu s článkem I Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) 1994 a jeho vysvětlujícími poznámkami, které se obdobně začleňují do této dohody a stávají se její součástí.
2. Odstavec 1 se nevztahuje na preferenční zacházení, jež kterákoli strana přizná zboží jiné země v souladu s dohodami WTO.

ČLÁNEK 63

Národní zacházení

Každá strana poskytuje zboží druhé strany národní zacházení v souladu s článkem III GATT 1994 a jeho vysvětlujícími poznámkami, které se obdobně začleňují do této dohody a stávají se její součástí.

ČLÁNEK 64

Transparentnost

1. Strany znovu potvrzují zásadu transparentnosti při uplatňování svých obchodních opatření a dohodly se, že politiky a předpisy upravující zahraniční obchod by měly být oznamovány a vysvětlovány jasným způsobem.
2. Strany se dohodly, že zúčastněné strany by měly mít příležitost získat informace o předpisech druhé strany ovlivňujících mezinárodní obchod.

ČLÁNEK 65

Usnadnění obchodu

Strany potvrzují svůj závazek vůči Dohodě WTO o usnadnění obchodu.

ČLÁNEK 66

Technické překážky obchodu

1. Strany znovu potvrzují svá práva a povinnosti podle Dohody WTO o technických překážkách obchodu (dále jen „dohoda o technických překážkách obchodu“).

2. Ustanovení této dohody se použijí na technické předpisy, normy a postupy posuzování shody vymezené v dohodě o technických překážkách obchodu.
3. Strany uznávají důležitost účinných mechanismů oznamování a výměny informací o technických předpisech, normách a postupech posuzování shody podle dohody o technických překážkách obchodu.

ČLÁNEK 67

Sanitární a fytosanitární opatření

1. Strany znovu potvrzují práva, povinnosti, zásady a cíle stanovené Dohodou o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření, Mezinárodní úmluvou o ochraně rostlin, Komisí pro Codex Alimentarius a Světovou organizací pro zdraví zvířat.
2. Strany uznávají důležitost účinných mechanismů pro konzultace, oznamování a výměny informací o sanitárních a fytosanitárních opatřeních a opatřeních v oblasti dobrých životních podmínek zvířat v rámci příslušných mezinárodních organizací.

ČLÁNEK 68

Ochrana obchodu

Strany znovu potvrzují své závazky a povinnosti podle těchto dohod WTO: Dohody o ochranných opatřeních, Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních a Dohody o provádění článku VI GATT 1994.

ČLÁNEK 69

Ustanovení o přezkumu

Strany mohou tuto část ve vzájemné shodě měnit a revidovat za účelem prohloubení svého vztahu v oblasti obchodu a investic.

ČLÁNEK 70

Ustanovení o obecných výjimkách

Strany potvrzují, že jejich stávající práva a povinnosti podle článku XX GATT 1994 včetně jeho vysvětlujících poznámek se obdobně začleňují do této dohody a stávají se její součástí.

HLAVA II

SPOLUPRÁCE SOUVISEJÍCÍ S OBCHODEM

ČLÁNEK 71

Cla

1. Strany podpoří a usnadní spolupráci mezi svými celními orgány, aby byla zajištěna bezpečnost hranic, zjednodušení celních postupů a usnadnění zákonného obchodu při současném zachování jejich schopností kontroly.
2. Spolupráce mimo jiné povede k:
 - a) výměně informací o celních předpisech a režimech, a to zejména v těchto oblastech:
 - i) zjednodušení a modernizace celních postupů;
 - ii) usnadnění tranzitu;
 - iii) prosazování práv duševního vlastnictví celními orgány;
 - iv) vztahy s podnikatelskou sférou;

- v) volný oběh zboží a regionální integrace;
 - vi) organizace týkající se celní kontroly na hranicích;
- b) rozvoji společných iniciativ ve vzájemně dohodnutých oblastech;
 - c) podpoře koordinace mezi všemi příslušnými pohraničními úřady, a to jak v rámci jednotlivých států, tak napříč hranicemi.
3. Strany si v celních záležitostech poskytují vzájemnou správní pomoc. Za tímto účelem mohou na základě vzájemné dohody zřídit dvoustranné nástroje.

ČLÁNEK 72

Spolupráce v oblasti usnadnění obchodu

1. Strany potvrzují svůj závazek posilovat spolupráci v oblasti usnadnění obchodu s cílem zajistit, aby příslušné právní předpisy, příslušné postupy a správní kapacita celních orgánů přispívaly k plnění cílů účinné kontroly a usnadnění obchodu.

2. Strany se dohodly, že budou spolupracovat mimo jiné v těchto oblastech:
- a) budování kapacit a poskytování odborných znalostí příslušným orgánům, a to v celních otázkách, včetně certifikace a ověřování původu, a v technických záležitostech za účelem posílení regionálních celních postupů;
 - b) používání mechanismů a moderních celních technik, včetně posouzení rizika, předběžně závazných pravidel, zjednodušených režimů pro vstup a propouštění zboží, celní kontroly a metod auditu společností;
 - c) zavedení režimů a postupů, do nichž se co možná nejvíce promítnou mezinárodní pravidla, nástroje a normy platné v oblasti cel a obchodu, mimo jiné včetně Dohody WTO o usnadnění obchodu, Mezinárodní úmluvy o zjednodušení a sladění celních režimů ve znění pozdějších změn (revidovaná Kjótská úmluva) a rámce norem pro zabezpečení a zjednodušení celosvětového obchodu Světové celní organizace;
 - d) informační systémy a automatizace celních a dalších obchodních postupů, zejména pro provádění opatření na usnadnění obchodu pro oprávněné subjekty a informační služby.

ČLÁNEK 73

Duševní vlastnictví

1. Strany uznávají důležitost technické spolupráce v oblasti duševního vlastnictví, včetně ochrany zeměpisných označení, a dohodly se, že budou za společně dojednaných podmínek spolupracovat na výsledných konkrétních projektech spolupráce v souladu s vnitřními právními předpisy stran a podle mezinárodních dohod, jichž jsou stranami.
2. Strany se dohodly, že budou podporovat institucionální spolupráci, výměnu informací, technickou pomoc, budování kapacit a odbornou přípravu. Strany se dohodly, že technická spolupráce se bude uskutečňovat v souladu s jejich úrovněmi sociálně-ekonomického rozvoje a podle jejich priorit a rozvojových potřeb.
3. Strany se dohodly, že spolupráce přispěje k podpoře technických inovací a k převodu a šíření technologií, a to ke vzájemnému prospěchu výrobců a uživatelů technických znalostí a způsobem přispívajícím k sociálnímu a ekonomickému blahobytu a k rovnováze práv a povinností.

ČLÁNEK 74

Spolupráce v oblasti technických překážek obchodu

1. Strany uznávají význam spolupráce a technické pomoci v oblasti technických překážek obchodu a dohodly se, že podpoří spolupráci mezi svými orgány odpovědnými za normalizaci, metrologii, akreditaci a posuzování shody.
2. Strany se dohodly, že budou spolupracovat mimo jiné v oblasti:
 - a) budování kapacit a poskytování odborných znalostí, včetně rozvoje a posilování příslušné infrastruktury, jakož i poskytování odborné přípravy a technické pomoci v oblasti technických předpisů, normalizace, posuzování shody, akreditace a metrologie, mimo jiné s cílem usnadnit pochopení požadavků Evropské unie a jejich plnění;
 - b) podpory spolupráce příslušných orgánů v rámci relevantních mezinárodních organizací;
 - c) výměny informací, zkušeností a osvědčených postupů;
 - d) rozvoje společných stanovisek;
 - e) úsilí o dosažení slučitelnosti a sblížení technických předpisů a postupů posuzování shody;

- f) odstranění zbytečných překážek obchodu.

ČLÁNEK 75

Oblast bezpečnosti potravin, sanitárních a fytosanitárních záležitostí a dobrých životních podmínek zvířat

1. Strany podporují spolupráci a koordinaci mezi příslušnými orgány, a to i v rámci relevantních mezinárodních organizací, v oblasti bezpečnosti potravin, sanitárních a fytosanitárních záležitostí a dobrých životních podmínek zvířat ve prospěch svých dvoustranných obchodních vztahů. Strany posílí spolupráci za účelem uznávání rovnocennosti a harmonizace sanitárních a fytosanitárních opatření a poskytují rady a technickou pomoc v souvislosti s prováděním těchto opatření.
2. Cílem spolupráce v oblasti bezpečnosti potravin, sanitárních a fytosanitárních záležitostí a dobrých životních podmínek zvířat je posílit kapacity každé strany, tak aby získala lepší přístup na trh druhé strany a současně se zabezpečila úroveň ochrany lidí, zvířat a rostlin, jakož i dobrých životních podmínek zvířat.
3. Spolupráce může zahrnovat mimo jiné:
 - a) poskytování odborných znalostí v oblasti legislativních a technických kapacit pro tvorbu a prosazování právních předpisů, rozvoj systémů úřední sanitární a fytosanitární kontroly, včetně programů vymýcení chorob, systémů pro bezpečnost potravin a varovných oznámení a poskytování odborných znalostí v oblasti dobrých životních podmínek zvířat;

- b) podporu rozvoje a posilování institucionálních a správních kapacit na Kubě, včetně kontrolních kapacit, za účelem zlepšení jejího sanitárního a fytosanitárního statusu;
- c) rozvoj kapacit na Kubě pro splnění sanitárních a fytosanitárních požadavků za účelem zlepšení přístupu na trh druhé strany při současném zabezpečení úrovně ochrany;
- d) posílení systému úředních kontrol pro vývoz do Evropské unie zvýšením analytických kapacit a správy národních laboratoří za účelem splnění požadavků stanovených právními předpisy Evropské unie;
- e) poskytování poradenství a technické pomoci v oblasti regulačního rámce Evropské unie týkajícího se sanitárních a fytosanitárních opatření a uplatňování norem požadovaných trhem Evropské unie;
- f) podporu spolupráce v rámci relevantních mezinárodních organizací (Výbor pro sanitární a fytosanitární opatření podle Dohody WTO o sanitárních a fytosanitárních opatřeních, Mezinárodní úmluva o ochraně rostlin, Světová organizace pro zdraví zvířat a Komise pro Codex Alimentarius) s cílem zvýšit uplatňování mezinárodních norem.

ČLÁNEK 76

Tradiční a řemeslné výrobky

Strany uznávají důležitost spolupráce, která podporuje výrobu tradičních a řemeslných výrobků.

Konkrétněji by se spolupráce mohla zaměřit na tyto oblasti:

- a) rozvoj kapacit, které řemeslným výrobkům usnadní účinný přístup na trh;
- b) podpora mikropodniků a malých a středních podniků v městských a venkovských oblastech, které vyrábějí a vyvážejí řemeslné výrobky, a to i posilováním příslušných institucí poskytujících podporu;
- c) podpora zachování tradičních výrobků;
- d) zlepšení podnikatelských výsledků výrobců řemeslných výrobků.

ČLÁNEK 77

Obchod a udržitelný rozvoj

1. Strany uznávají přínos, jaký může mít pro dosažení cíle udržitelného rozvoje podpora obchodních, environmentálních a sociálních politik, jež se vzájemně podporují.
2. Jako doplněk k činnostem stanoveným v části III hlavě III a IV se strany dohodly na spolupráci mimo jiné v oblasti:
 - a) rozvoje programů a opatření týkajících se provádění a prosazování obchodních aspektů mnohostranných environmentálních dohod a environmentálních právních předpisů;

- b) podpory rozvoje rámce umožňujícího obchod se zbožím a službami, který přispívá k udržitelnému rozvoji, mimo jiné šířením postupů uplatňujících sociální odpovědnost podniků;
- c) podpory obchodu s výrobky vyrobenými za použití udržitelně obhospodařovaných přírodních zdrojů, a to i prostřednictvím účinných opatření v oblasti ochrany a udržitelného obhospodařování planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů, rybolovu a lesnictví, jakož i vypracováváním opatření pro boj proti nelegálnímu obchodu s environmentálním dopadem, mimo jiné prostřednictvím činnosti v oblasti prosazování práva a celní spolupráce;
- d) posilování institucionální kapacity pro analýzu a opatření v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje.

ČLÁNEK 78

Spolupráce v oblasti ochrany obchodu

Strany se dohodly, že budou prostřednictvím výměny zkušeností, technické pomoci a budování kapacit spolupracovat v oblasti ochrany obchodu.

ČLÁNEK 79

Pravidla původu

Strany uznávají, že pravidla původu mají v mezinárodním obchodu důležitou úlohu, a dohodly se, že budou v této oblasti spolupracovat formou poskytování technické pomoci, budování kapacit a výměnou zkušeností.

ČLÁNEK 80

Investice

Strany podpoří větší tok investic vzájemnou znalostí příslušných právních předpisů a rozvíjením přitažlivého a předvídatelného prostředí pro reciproční investice prostřednictvím dialogu zaměřeného na zlepšení porozumění a spolupráce v oblasti investic a na podporu stabilního, transparentního a nediskriminačního režimu pro podnikání a investice.

ČÁST V

INSTITUCIONÁLNÍ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 81

Smíšená rada

1. Zřizuje se Smíšená rada. Sleduje plnění cílů této dohody a dohlíží na její provádění. Schází se na ministerské úrovni v pravidelných intervalech, které nepřesahují dobu dvou let, a na základě dohody stran mimořádně, kdykoli to okolnosti vyžadují.
2. Smíšená rada posuzuje veškeré důležité otázky, které vyvstanou v rámci této dohody, jakož i jiné dvoustranné, mnohostranné nebo mezinárodní otázky společného zájmu.
3. Smíšená rada se skládá ze zástupců stran na ministerské úrovni v souladu s vnitřními postupy stran a s ohledem na zvláštní otázky, jež mají být projednávány.
4. Smíšená rada přijme svůj jednací řád.
5. Smíšené radě od jednoho jejího zasedání do zasedání následujícího střídavě předsedá zástupce Evropské unie a zástupce Kubánské republiky podle ustanovení jednacího řádu.

6. Smíšená rada má za účelem dosažení cílů této dohody pravomoc přijímat rozhodnutí. Tato rozhodnutí jsou pro strany závazná a strany přijmou veškerá opatření potřebná k jejich provedení.
7. Smíšená rada může rovněž předkládat vhodná doporučení.
8. Smíšená rada přijímá rozhodnutí a doporučení vzájemnou dohodou mezi stranami. Tento postup se vztahuje na všechny ostatní řídicí orgány zřízené podle této dohody.

ČLÁNEK 82

Smíšený výbor

1. Smíšené radě je při výkonu jejích povinností nápomocen Smíšený výbor složený ze zástupců stran na úrovni vyšších úředníků s ohledem na zvláštní otázky, jež mají být projednávány.
2. Smíšený výbor je odpovědný za obecné provádění této dohody.
3. Jednací řád Smíšeného výboru stanoví Smíšená rada.
4. Smíšený výbor má pravomoc přijímat rozhodnutí v případech, kdy na něj tuto pravomoc přenesla Smíšená rada.

5. Smíšený výbor se schází obvykle jednou ročně, střídavě v Bruselu a na Kubě, s cílem celkově zhodnotit provádění této dohody, přičemž datum a pořad jednání stanoví strany předem po vzájemné dohodě. Zvláštní zasedání mohou být svolávána po vzájemné dohodě na žádost kterékoli ze stran. Smíšenému výboru od jednoho jeho zasedání do zasedání následujícího střídavě předsedá zástupce Unie a zástupce Kubánské republiky.

ČLÁNEK 83

Podvýbory

1. Smíšený výbor může rozhodnout o zřízení podvýborů, které mu budou nápomocny při výkonu jeho povinností. Může rozhodnout, že změní úkol zadaný podvýboru, nebo může jakýkoli podvýbor zrušit.
2. Podvýbory se scházejí na příslušné úrovni jednou za rok nebo na žádost jedné ze stran či Smíšeného výboru. Při osobní účasti se zasedání konají střídavě v Bruselu nebo na Kubě. Zasedání mohou probíhat rovněž za použití jakýchkoli technologických prostředků, jež mají strany k dispozici.
3. Podvýborům po dobu jednoho roku střídavě předsedá jeden zástupce stran.
4. Zřízení ani existence podvýboru stranám nebrání, aby jakoukoli záležitost předaly přímo Smíšenému výboru.

5. Smíšený výbor přijme jednací řád, který určuje složení a povinnosti těchto podvýborů a způsob, jakým fungují, pokud tak není stanoveno v této dohodě.
6. Zřizuje se Podvýbor pro spolupráci. Napomáhá Smíšenému výboru při výkonu jeho povinností podle části III této dohody. Jeho úkolem je rovněž:
- a) vyřizovat veškeré záležitosti v oblasti spolupráce, kterými jej pověřil Smíšený výbor;
 - b) sledovat celkové provádění části III této dohody;
 - c) diskutovat o všech otázkách souvisejících s problematikou spolupráce, jež mohou ovlivnit provádění části III této dohody.

ČLÁNEK 84

Vymezení „stran“

Pro účely této dohody se „stranami“ rozumí Evropská unie, nebo její členské státy, či Evropská unie a její členské státy v souladu se svými pravomocemi na jedné straně a Kubánská republika na straně druhé.

ČLÁNEK 85

Plnění povinností

1. Strany přijmou veškerá obecná nebo zvláštní opatření nutná k tomu, aby mohly plnit své povinnosti podle této dohody, a zajistí, aby tato opatření byla v souladu s cíli stanovenými v této dohodě.
2. Pokud se některá ze stran domnívá, že druhá strana nesplnila svůj závazek podle této dohody, může využít odpovídající opatření. Dříve než tak učiní, předloží Smíšené radě s výjimkou zvláště naléhavých případů do třiceti dnů všechny příslušné informace potřebné pro důkladné posouzení situace s cílem nalézt řešení přijatelné pro obě strany. Při výběru, která opatření přijmout, musí být dána přednost opatřením, která nejméně naruší provádění této dohody. Tato opatření se okamžitě oznámí druhé straně, a pokud to druhá strana požaduje, jsou předmětem konzultací v rámci Smíšeného výboru.
3. Strany se dohodly, že výrazem „zvláště naléhavé případy“ uvedeným v odstavci 2 se rozumí případ závažného porušení této dohody jednou se stran. Strany se dále dohodly, že výrazem „odpovídající opatření“ uvedeným v odstavci 2 se rozumí opatření přijatá v souladu s mezinárodním právem. Rozumí se, že nejzávažším opatřením je pozastavení uplatňování dohody. Závažné porušení této dohody spočívá v:
 - a) odmítnutí celé této dohody nebo její části, které není přípustné podle obecných pravidel mezinárodního práva;

b) porušení podstatných prvků této dohody, jak jsou uvedeny v čl. 1 odst. 5 a článku 7.

4. Využije-li strana opatření ve zvláště naléhavém případě, může druhá strana požádat, aby bylo svoláno mimořádné setkání stran do patnácti dnů.

ČLÁNEK 86

Vstup v platnost, prozatímní provádění, doba trvání a ukončení

1. Strany schválí tuto dohodu v souladu se svými vlastními vnitřními právními postupy.

2. Tato dohoda vstupuje v platnost prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni, kdy si strany vzájemně oznámí, že byly dokončeny vnitřní právní postupy uvedené v odstavci 1.

3. Aniž je dotčen odstavec 2, Evropská unie a Kuba provádějí celou tuto dohodu nebo její část prozatímně, jak je stanoveno v tomto odstavci, dokud dohoda nevstoupí v platnost, a v souladu se svými vnitřními postupy a právními předpisy.

Prozatímní provádění začíná prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni, k němuž si Evropská unie a Kuba vzájemně oznámí následující skutečnosti:

- a) v případě Unie dokončení vnitřních postupů nezbytných pro tento účel s uvedením těch částí dohody, které budou prozatímně prováděny; a
- b) v případě Kuby dokončení vnitřních postupů nezbytných pro tento účel s potvrzením souhlasu s těmi částmi dohody, které budou prozatímně prováděny.

4. Tato dohoda se sjednává na dobu neurčitou. Kterákoliv ze stran může druhé straně písemně oznámit svůj záměr tuto dohodu ukončit. Výpověď nabývá účinku šest měsíců po dni takového oznámení.

5. Oznámení provedená podle tohoto článku se zasílají v případě Evropské unie Generálnímu sekretariátu Rady Evropské unie a v případě Kubánské republiky kubánskému ministerstvu zahraničních věcí, jež jsou depozitáři této dohody.

ČLÁNEK 87

Změna

Tuto dohodu lze měnit písemnou dohodou stran. Takové změny vstoupí v platnost v den, na němž se strany dohodnou, a poté, co strany splní své příslušné právní požadavky a dokončí příslušné postupy.

ČLÁNEK 88

Územní působnost

Tato dohoda se vztahuje na jedné straně na území, na které se vztahují Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie za podmínek v nich uvedených, a na straně druhé na území Kubánské republiky.

ČLÁNEK 89

Závazná znění

Tato dohoda je sepsána ve dvou vyhotoveních v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní řádně zplnomocnění zástupci k této dohodě své podpisy.